

Dendrokronologisk undersøgelse af prøver af fyrre- og egetræ fra forskellige skibsvrag fundet i Svindersviken, Nacka kommun, Stockholm, Sverige

af
Orla Hylleberg Eriksen

Svindersviken

Nacka kommun, Stockholm

Koordinater: 59.31100/18.13000 (WGS 84)

Undersøgelse af skibsvrag

Formål: Datering.

Indsendt af Statens Maritima Museer ved Mikael Fredholm.

Indsamling af prøver foretaget af: Mikael Fredholm.

Laboratorieundersøgelse: Orla Hylleberg Eriksen.

NNU j.nr. A9065

Skibsvrag

Ti prøver. Otte af fyr (*Pinus sylvestris*) og to af eg (*Quercus*. sp) er undersøgt. Tre af prøverne er dateret. På fyrretræ er det ikke altid muligt at afgøre om der er splintved bevaret. Således ser det ud til, at kun fem af fyrretræsprøverne har splintved bevaret. Egetræsprøverne har ikke splintved bevaret. Tre af prøverne har så få årringe (24-26), at prøverne ikke er egnet til en dendrokronologisk undersøgelse. Indsenderen har delt prøverne op i fem grupper alt afhængig af fra hvilket vrag/objekt de kommer fra.

Objekt 1

Tre prøver. Alle fyrretræ. Én af prøverne har splintved bevaret. Det kan ikke afgøres om der er splintved på de to andre prøver. Prøverne er ikke dateret.

Objekt 3

To prøver. Alle fyrretræ. Én af prøverne har splintved bevaret. Det kan ikke afgøres om der er splintved på den anden prøve. Én prøve er dateret (S0191019). Yngste bevarede årring er dannet i 1831 (formentlig ingen splintved). Efter tillæg af årringe i det manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven kommer fra, er fældet *efter* ca. 1900 e.Kr.

Dykgfund 9

Én prøve af fyrretræ (S0192019). Prøven har splintved bevaret (ca. 40 årringe). Prøven er dateret. Yngste bevarede årring er dannet i 1602. Efter tillæg af årringe i det manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven kommer fra, er fældet ca. 1650 e.Kr.

A9065 Svindersviken - synkroniseringer med referencekurver	
	S0192019
Svendborg-Norge, FYRSVEN1	5.47
Gotland, GOTPINUS	5.08
Helsingland, HELPIN01	5.01
Mälardalen, maepin01	7.49
Østergotland, oespin01	5.96
Østsverige, ostpin02	6.24
Dalarna, STB00002	5.83
Norge, superno1	5.12
Uppland, upppin03	5.95

Dyktfund 14

To prøver. Én af fyrre træ og én af egetræ. Fyrretræsprøven (S0193029) har splintved bevaret og er dateret. Yngste bevarede årring er dannet i 1855. Efter tillæg af årringe i det manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven kommer fra, er fældet *efter* ca. 1895 e.Kr.

Dyktfund 231

To prøver. Én af fyrre træ og én af egetræ. Fyrretræsprøven har splintved bevaret. Prøverne er ikke dateret.

Kurverne fra to af de daterede prøver (S0191019 og S0193029) kan sammenregnes til en middelkurve (S019M001) på 94 år, som dækker perioden 1762-1855.

A9065 Svindersviken - synkroniseringer med referencekurver			
	S0191019	S0193029	S019M001
Helsingland, HELPIN01	5.51	3.52	5.34
Jämtland Gunnarsson, JAMPIN02	2.73	5.57	6.38
Jämtland, STBPIN02	3.54	3.28	4.40
Norge, superno5	5.18	3.85	5.60

Splintstatistik for fyrretræ: 40-80 år.

A9065 Svindersviken Sverige - Katalog

Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering/fældning	Bem.
Objekt 1								
S0190019	Bottenstock	39	2-3 cm	-	H1		ikke dateret	
S0190029	bordlægning 1	24	4-5 cm	-	H1		ikke dateret	
S0190039	bordlægning 2	61	>10 cm	33 år	S1		ikke dateret	
Objekt 3								
S0191019	bordlægning 1	70	6-7 cm	-	H1	1762-1831	efter ca. 1900	
S0191029	bordlægning 2	64	ja	30 år	S1		ikke dateret	
Dybfund 9								
S0192019	bordlægning	144	6-7 cm	40 år	S1	1459-1602	ca. 1650	
Dybfund 14								
S0193019	bordlægning 1	26	4-5 cm	nej	H1		ikke dateret	eg
S0193029	bordlægning 2	83	3-4 cm	31 år	S1	1773-1855	efter ca. 1895	
Dybfund 231								
S0194019	bordlægning 1	37	4-5 cm	26 år	S1		ikke dateret	
S0194029	bordlægning 2	26	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	eg

Tegnforklaring: B - bark. W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.